

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ

12.
СТРАНА

Видовданске свечаности

Сусрети у Поморишју

5.
СТРАНА

Сиришки празник руже

6.
СТРАНА

Липовци санирају штету

6.
СТРАНА

ПОЛИТИКА

Проф. др Чедомир Антић, историчар

Куда иде Србија ако годишње губи 40.000 људи?

Недавно сам био једини гост извесне емисије посвећене Косову и Метохији. Водитељ са ставом, бивши колумниста утицајног недељника, говорио је одлучно и страствено. Косова и Метохије, рекао је, не смемо никако да се одрекнемо. Докле год је формално и на корак од пуне независности постоји могућност да га једном вратимо под пуни суверенитет Србије. Сваки аргумент одбијао је лаконском тврдњом да је уосталом свеједно какву ће Србија политику водити, пошто за њу нема разлике у односу на то да ли је статус Косова и Метохије одређен или није... Штавише, лакше је ослободити ентитет који не признајете од међународно признате државе.

Потом је објављено истраживање јавности Србије. Више од половине грађана спремно је да због Косова и Метохије уђе у рат. Више од трећине би у рат ушло да одбрани претежно Србима насељен север Косова, а више од 10% спремно је да у том случају ратује за повратак целокупне територије отцепљене покрајине под власт владе у Београду. Кажу да је најзанимљивији резултат ове анкете однос грађана према преговорима.

Замрзавање конфликта на Косову и Метохији било је једина политика у чију су исправност тридесет година уверавани грађани. Политика Србије током протекле три деценије била је пасивна, реактивна и њено јединство заснивало се на неактивности и странчарењу

урадио да трајно ојача српски народ у покрајини. Ипак, српски суверенитет је према неким проценама, само када је реч о снагама реда, коштао милијарду немачких марака годишње – као мањи модеран рат. Према налазима владе Србије из 2013. године, власт ДОС-а је током једанаест година тамо уложила 2,4 милијарде евра. Пошто стварање једног продуктивног радног места у Србији кошта око 8000 евра, требало би да је за тај новац било могуће отворити 300.000 нових радних места. Дакле што на КиМ, што у остатку Србије, а у корист државног суверенитета у покрајини. То се наравно није десило. Непромишљене, неприпремљене и неодрживе инвестиције биле су пре свега покушај влада да народним новцем оправдају сопствену савест и грешке. Коштиничина влада омогућила је двоструке плате запосленима на КиМ – тиме је повластила политичку мањину и створила „елиту на точковима“, која живи у Средњој Србији, а ради или је бар запослена на КиМ. Укинуо је и ПДВ чиме није подстакао предузетништво на КиМ већ групе криминалаца које су манипулисале

СРБИ ЗАМРЗАВАЈУ – АЛБАНЦИ ЖАРЕ

Замрзнути конфликт пружа оправдање владама да су учиниле све што су могле. За то време за САД и ЕУ конфликт није испод нуле, већ је одавном у ужареном тигању. Током протеклих десет година, од насилног признања Косова, они су забележили низ успеха. Успели су да реинтегришу север Косова у састав албанске државе. У време када је прогласила независност, албанска косовска влада није смела да пошаље полицију на север, нити је контролисала административну линију. Данас хапси српске министре усред Северне Митровице, а враћа кога јој драго са границе. Косово је признато од стране 57% чланица УН и члан је велике већине међународних организација. Две владе у Србији су уз помоћ САД и ЕУ оборене због Косова. Какав напад на Север Косова? Он би албанским властима у Приштини могао бити потребан само уколико појеле да протерају српски народ. На Северу Косова нема више српске државе. Не знам ко би Албанце, осим можда њиховог заштитника НАТО-а, спречио да учине шта год желе на простору северних граница, области чију полицију и граничне службе контролишу.

повољнијем положају и похитати да га реше, једна активна и безутицајна мањина, поздравља се гласно у свакој прилици са „Догодине у Приштини!“ и „Догодине у Призрену!“.

Србија јесте у Косово и Метохију уложила много новца. Развој КиМ током монархије и социјализма био је велики и имао је високу цену. Он је био лоше планиран и неодржив, али је ипак тај напор за поштовање. Милошевићев режим је злоупотребљавао Косово и Метохију, мало је

шљене, неприпремљене и неодрживе инвестиције биле су пре свега покушај влада да народним новцем оправдају сопствену савест и грешке. Коштиничина влада омогућила је двоструке плате запосленима на КиМ – тиме је повластила политичку мањину и створила „елиту на точковима“, која живи у Средњој Србији, а ради или је бар запослена на КиМ. Укинуо је и ПДВ чиме није подстакао предузетништво на КиМ већ групе криминалаца које су манипулисале

Око 2/3 грађана сматра да је „замрзнути конфликт“ најбоље тренутно решење. Истраживачи су, тврде, били изненађени тако високом подршком грађана замрзнутом конфликту. Један од њих рече како је то важна политичка чињеница о којој треба водити рачуна. Питам се: како да српски политичари о томе не воде рачуна, када је замрзавање конфликта било њихова једина политика у чију су исправност тридесет година уверавали грађане?

Политика Србије током протекле три деценије била је пасивна, реактивна и њено јединство заснивало се на неактивности и странчарењу. Размислите да ли је од амандмана на Устав СР Србије из марта 1989. године било неке дугорочне, планске активности Србије? Па чак и ти амандмани су више били усмерени ка очувању режима и комунистичке уставности него што су били у интересу српског народа и грађана Србије.

Плашим се да већина грађана жели да заборави на Косово и Метохију. Иначе би Косово било прво међу приоритетима бирача. Напротив, оно

се према истраживањима већ традиционално, од рата, налази на десетом, понекад и дванаестом месту приоритета од којих многи (нажалост по мишљењу истог народа важнији од Косова и Метохије) могу да се остваре само у сарадњи са ЕУ и САД. И док већина грађана покушава да „замрзне“ Косово и затвори га дубоко у заборав, правдајући то интересом неких будућих генерација које ће бити у

САМОНАМЕТНУТЕ ИЛУЗУЈЕ

Шта су српске елите и већина грађана учиниле да Србија врати Косово и Метохију? Па она нема чиновнике који говоре албански. Усред Београда тај језик предају албански родољуби, заговорници теорије да су Албанци најстарији народ у Европи. Где ће Србија бити за педесет година, ако је само током 2017. изгубила 40.000 становника?! Зар није дакле чудно што је свака влада током претходних тридесет година попуштала, и свака је у очима родољуба на крају постала „издајничка“. Чуди та општа лицемерна самонаметнута илузија.

робом превоженом преко отцепљене покрајине и касније продаваном без пореза.

Будуће генерације не траже од нас да им оставимо нерешен статус Косова. Оне од нас не траже ништа. Ми треба да се питамо шта смо учинили за идеале у које верујемо и програм који сматрамо најбољим за Србију. Искрени одговор би несумњиво био поразан. ■

Још један ЕУ ИПА програма

РЕГИОН

Егзит отпочео сарадњу са ОНТЕ-ом

Новосадска Егзит фондација остварила је сарадњу са Националним парком у Опустасеру, у Мађарској, у циљу културне размене, у оквиру пројекта „Савремена и традиционална културно-туристичка рута“

Сарадња Егзита и ОНТЕ-а ће бити обострана, тако што ће Егзит фондација пружити помоћ њиховим колегама у Мађарској у виду обуке за организацију догађаја, док ће ОНТЕ да допринесе својим непроцењивим искуством из области промовисања историје и културне баштине.

Како је рекао председник Егзит фондације Иван Петровић, ова сарадња допринеће туристичкој понуди Новог Сада. Из ове фондације наглашавају да ће доћи, не само до популаризовања историјских и кул-

турних садржаја, већ и до нових радних места у туризму. Овај пројекат настао је као део програма прекограничне сарадње Мађарске и Србије (Интеррег – ИПА ЦБЦ), који негује заједнички идентитет и културно-историјско наслеђе пограничног региона.

редних 18 месеци организовати четири туристичка догађаја, који укључују музику, визуелну уметност, сликарство и фотографију, заједничке уметничке састанке, радионице и студијска путовања у обе партнерске земље, намењена пре свега младима.

– Егзит фондација од свог оснивања успешно ради на мисији повезивања људи, држава и култура у региону и свету, пре свега кроз развој туризма, савремене културе и креативних индустрија. Након кључног доприноса тима Егзит фондације освајању титула Европске престони-

Петер Кертес

це културе 2021 и Омладинске престонице Европе 2019 за град Нови Сад, овај ЕУ пројекат у сарадњи са партнерима из Мађарске је још један успешан корак у том правцу – рекао је Иван Петровић.

Национални парк баштине "ОНТЕ" у Опустасеру постоји од 1970. године, а направљен је на месту где су се још

турних садржаја, већ и до нових радних места у туризму. Овај пројекат настао је као део програма прекограничне сарадње Мађарске и Србије (Интеррег – ИПА ЦБЦ), који негује заједнички идентитет и културно-историјско наслеђе пограничног региона.

Егзит фондација и „ОНТЕ“ ће у на-

од XIX века одвијали важни догађаји за Мађарску.

– Савремена уметност је такође добила своје место у нашим програмским садржајима, јер ће све што је садашњост једног дана бити историја. Ја сам велики љубитељ фестивала и веома ми је драго што могу да учествујем у фестивалском животу захваљујући мојим пријатељима из Новог Сада – изјавио је генерални директор Националног парка баштине „ОНТЕ“ Петер Кертес.

„CULHUSRBTOUR“ се реализује о оквиру Интеррег-ИПА Програма прекограничне сарадње Мађарска-Србија, иницијативе финансијског оквира Европске уније за период 2014-2020. године, у склопу Инструмента за претприступну помоћ.

– Између Мађарске и Србије ће преко ИПА пројеката бити уговорено укупно 67 пројеката, а један од њих је сарадња Егзит фондације и Националног парка баштине „ОНТЕ“. Трудимо се да подржимо добре идеје и да усмеримо средства у правцу оних пројеката који ће променити наше окружење – рекао је менаџер програма ИПА фонда Дејан Вујиновић и додао да ће туристички развој у прекограничном региону директно дове-

сти до економског развоја и могућности стварања радних места.

Од овог пројекта ће, према његовим речима, корист имати млади, туристи, уметници из граничног подручја, представници туристичких и креативних индустрија, локалне за-

Иван Петровић

једнице, особе са инвалидитетом и локално становништво. Они ће, захваљујући пројекту, уживати у бољој повезаности, стварајући основу за квалитетнију сарадњу у другим областима. ■

ШТА ЈЕ УНИЈСКИ „ИПА ПРОГРАМ“?

„Интеррег–ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија“ реализује се у периоду 2014-2020, путем ЕУ инструмента за претприступну помоћ (ИПА). По принципу „заједничког система управљања“ земаља учесница – Мађарске и Србије, програм финансира и подржава пројекте сарадње организација из Програмске области – жупанија Чонград и Бач-Кишкун у Мађарској и округа Западна Бачка, Северна Бачка, Јужна Бачка, Северни Банат, Средњи Банат, Јужни Банат и Срем у Србији. Како се истиче у циљевима, програма, он „помаже развој и стабилност пограничног региона, унапређује општи квалитет живота у њему, омогућава економску сарадњу организација и ове две земље, негује заједнички идентитет, културноисторијско наслеђе пограничног региона и доприноси његовој еколошкој одрживости и сигурности“.

Могућа користи Србије и Мађарске

За две године гас стиже новим током

Гас који ће протичати другим краком гасовода „Турски ток“ може да се преноси кроз гасни транспортни систем Бугарске, Србије и Мађарске, саопштио је председник управе „Гаспрома“ Алексеј Милер

„Сада су у Бугарској, Србији и Мађарској усвојене одлуке о развијању националних мрежа за транспорт гаса. У складу с тим, Бугарска је усвојила одлику о развијању своје мреже за транспорт гаса и то је зона одговорност бугарског оператора и регулаторног тела за транспорт гаса“, објаснио је Милер.

Он је истакао да су те одлуке усвојене строго у складу с актуелним

европским законодавством у области енергетике.

„Због тога гас преко ‘Турског тока’ почетком 2020. године, након што буде покренут гасовод, може да потекне транспортним системом Бугарске, Србије и Мађарске“, рекао је Милер.

Према његовом мишљењу, темпо раста турског тржишта не доводи у питање то да оба крака „Турског

тока“ треба да буду намењена испорукама гаса Турској.

„Прошле године смо имали максималан обим испорука гаса Турској – 29 милијарди кубних метара гаса. Данас говоримо о годишњим уговореним количинама, које су 30 милијарди кубних метара гаса. У складу с тим, ако узмемо у обзир пројектовани капацитет једног цевовода ‘Турског тока’ (15,75 милијарди кубика), јасно је

да је он већи од 50 одсто. Ако претпоставимо да ће веома брзо турско тржиште порасти за још 50 одсто, мислим да су то вероватно нека веома, веома оптимистична очекивања“, објаснио је Милер.

Он је навео да ће покретање и првог и другог крака „Турског тока“ бити до краја 2019. године.

„Бугарска је пре неког времена сама зауставила тај пројекат. Знате да смо имали финансијске губитке и у вези с тим питањем смо и даље у судском процесу. Наравно, не желимо да се понови таква ситуација. Због тога, ако је и могућа изградња цевовода који би директно преносила гас до Бугарске преко Црног мора, онда су без сумње потребне чврсте, стопроцентне гаранције Европске комисије и Бугарске“, закључио је Милер. ■

САРАДЊА

Посећа заменика градоначелника Новог Сада Печују

Припреме за прославу десетогодишњице побратимљења

У згради Локалне самоуправе града Печуја, 15. јуна ове године, званичници побратимљених градова најпре су разговоре водили иза затворених врата да би потом одржали и заједничку конференцију за штампу где је др Ласло Ери, подградоначелник престонице Жупаније Барање истакао своје велико задовољство због веома успешне сарадње са градом Новим Садам.

„Наша побратимљена сарадња са градом Новим Садам је изузетна, она се издваја од осталих које имамо са другим партнерским и побратимљеним градовима. Међу додормним тачкама желим да истакнем две чињенице, које је се посебно истичу и повезују нас: с једне стране, то су мањине, мађарска у Новом Саду, Војводини, и српска у Печују, Барањи, са друге стране пак ту је титула Културне престони-

Заменик градоначелника Новог Сада Срђан Кружевић боравио је на југу Мађарске, где се састао и разговарао са својим колегом др Ласлом Еријем, замеником градоначелника Печуја, административног центра Жупаније Барања

ма мом граду Новом Саду и уверавам вас да то уважавање од стране мог града према Печују није ништа мање. Велика је част имати овакве односе и сарадњу са градом Печујем, Европском престоницом културе. Желим да искористим ову прилику да се захвалим на оној подршци коју сте пружили Новом Саду приликом нашег аплицирања за титулу Европске престонице културе. Један део заслуге свакако можемо приписати Вама и вашим саветима које смо добијали на том путу. Када представљате свој град у иностранству, свакако је велика част када сте главни гост манифестације тог града. Фондација која води „Нови Сад

јој, свакако, и српска заједница у Печују треба да има одређено место и улогу.

На конференцији за штампу реч је узео и Вук Радуловић, руководилац сектора за међународну сарадњу Фондације „Нови Сад 2021“, који се захвалио руководиоцима града Печуја да Нови Сад буде главни гост на Фестивалу „Sétatér“. Он је истакао своје задовољство што је Печуј прошле године презентовао своје културне потенцијале у престоници Војводине а посебно се осврнуо на представљање печујске културне сцене.

Вук Радуловић је подсетио да су искуства Печуја била веома драгоцене и огромна за Нови Сад приликом стицања титуле Европске престонице културе. Он је изразио наду да ће део културне шароликости који ће Нови Сад предствити у главном граду Жупаније Барање наићи на задовољство публике, а исто тако истакао је своје убеђење да ће печујски уметници наићи своје место у простору „Нови Сад 2021“.

Окончањем конференције за штампу, делегација града Новог Сада посетила је и регионални центар печујских

Срђан Кружевић и др Ласло Ери

це Европе. Док се Печуј 2010. године могао да дичи том ласкавом титулом, дотле ће се Нови Сад у својству Културне престонице Европе јавности представити 2021. године! Ми смо и до сада а и у будуће ћемо пренети наша искуства нашим пријатељима у Новом Саду. Данашњи сусрет био је и добар повод да отпочнемо припреме за следећу годину када ћемо обележити 10. годишњицу побратимљења Печуја и Новог Сада, на који начин и каквим програмима да прославимо тај важан јубилеј. Са замеником градоначелника Новог Сада смо се договорили да ћемо организовати серију програма у чијем фокусу ће бити млади, омладина! Између осталог и зато јер ће Нови Сад до године бити и Омладинска престоница Европе – рекао је домаћин.

Др Ласло Ери је подсетио да билатерални односи између Мађарске и Србије никада нису били тако добри као сада... Две Владе одлично сарађују, Мађарска подржава Србију на путу ка Европској унији. На крају свог обраћања, подградоначелник града Печуја је присутне позвао да посете Фестивал „Sétatér“ међу чије програме су организатори уврстили и „Дане Новог Сада у Печују.“

Заменик градоначелника града Новог Сада Срђан Кружевић се захвалио свом домаћину на топлој пријему да би нагласио:

„Захваљујем се на уважавању које се од стране града Печуја указује пре-

2021“ уз подршку града Новог Сада, трудиће се да покаже сву разноликост новосадске културе и хвала Вам што сте нам пружили прилику да се и наши уметници, привредници представе у Печују.“

Срђан Кружевић није крио да ће Нови Сад освојену титулу Европске престонице културе искористити за привредни развој главног града Војводине и да ће на маргинама тог догађаја уприличити безброј привредних састанака, разговора. Он се посебно осврнуо на прославу десете годишњице побратимљења двају градова у ко-

Срдачна добродошлица у порти печујске цркве

Гости из Новог Сада у посети српском храму у Печују

Срба где су госте из Србије примили и поздравили јереј Милан Ерић, парох печујски и аутор овог извештаја у својству председника Печујско-барањског српског удружења.

Домаћини су делегацију из Новог Сада упознали са делатношћу и настојањима српске заједнице у Печују а заменик градоначелника града Новог Сада Срђан Кружевић је обећао подршку војвођанске престонице. У првом кораку она ће се односити на обезбеђивање новог витража, улепшавање светог храма у Печују, а о пружању даље помоћи разговараће се 1. септембра када ће делегација града Новог Сада предвођена градоначелником Милошем Вучевићем допутовати у Печуј како би присуствовала прослави „Дана града.“

Предраг Мандић

Ержебет Шандор Салаи Йосејила Поморишје

Заменица омбудсмана разговарала са Дешчанима и Сегединцима

Ержебет Шандор Салаи је најпре 5. јуна боравила у Десци где се у Културном, образовном и духовном центру „Свети Сава“ састала са Ладиславом Кираљом, начелником села, Кристифором Брцаном, председником Културно-уметничког друштва „Банат“, уједно замеником начелника насеља и потпредседником Дешчанске српске самоуправе те Боривојем Русом, саветником за јужну регију при Самоуправи Срба у Мађарској.

Домаћини су своју гошћу упознали са радом и настојањима дешчанских Срба, пре свега, делатношћу Српског забавишта и основне школе, функционисањем Културно-уметничког друштва „Банат“ и Културног, образовног и духовног центра „Свети Сава“ у којем се налази и веома драгоцен етнографска изложба коју је делегација из Уреда омбудсмана, наравно, погледала.

На тапет је доспела и примерна сарадња између Локалне самоуправе села и дешчанских Срба а није изостало ни разматрање актуелне ситуације друштвено-политичког, културног и образовног живота народности с посебним освртом на положај српске заједнице у Мађарској.

Сличне теме нашле су и на сусрету који је уприличен сутрадан 6. јуна у

Упознавање положаја и рада месних и регионалних народносних самоуправа у Жупанији Чонград, био је главни циљ посете општег заменика омбудсмана, задуженог за народносна питања у Омбудсманском уреду Мађарске

После посете Српском центру у Десци

Сегедину, која је на форуму такође затражила реч и изнела низ проблема са којима се суочавају народносне самоуправе, па тако и српска. Она је посебно истакла да се на бирана тела народности сваљује огромна адми-

нистрација, уз коју се придружује и све већа бирократска процедура. Уколико не дође до неке позитивне промене у целом процесу, онда неће бити ко да обавља административне послове, наиме, поред редовног радног односа, активисти неће бити у прилици да редовито извршавају све оне административне потражње које се захтевају од народносних самоуправа.

Она је своје негодовање изнела и

у вези са целим системом диференцијалног финансирања народносних самоуправа, конкретно, критиковала је само бодовање... Наиме, имајући у виду активност и рад Самоуправе Срба у Сегедину, према њеном виђењу и мишљењу, доносиоци одлука нису уважили многе чињеничне ствари, везане за делатност бираног тела Срба у овом граду, а то се на крају јасно одразило и приликом доделе бодова, тачније, додатних финансијских средстава.

сима између Локалне самоуправе града Сегедина и народносних самоуправа... Они су окарактерисани добрим уз напомену да се град, који народносним самоуправа из свог буџета издваја и додељује средства, не би морао стриктно придржавати одређених рокова, конкретно, да се бирана тела народности не обавезују да пре 8 дана пред одржавање седнице упуте позив, јер често пута се дешава да се заседање са једног на други дан деси.

Ержебет Шандор Салаи је пажљиво послушала излагања, критичке примедбе представника народности да би на крају форума обећала да ће свакако испитати поднете жалбе, међу којима су се поједине односиле на употребу језика народности. Многе критике биле су реалне и на месту, па баш зато, заменик омбудсмана је обећала да ће настојати посредовати како би се за бројне проблеме нашла одговарајућа решења. Ержебет Шандор Салаи је на крају своје посете рекла следеће: „Током своје посете срела сам се и састала са таквим представницима народносних самоуправа и цивилних организација, који су опредељени и одлучни да спасу и заштите народносне вредности. У то улажу велике напоре и енергије што је

од изузетно великог значаја када говоримо о укупном друштву. Са друге стране, суочавају се са огромним административним теретима. Сем тога, мало простора добијају у медијима, што није добро, јер тиме је ускраћено и већинско, мађарско друштво које није упознато потешкоћама којима су изложене народности, које чине близу 10% од укупног становништва Мађарске. Народности, народносне заједнице свакако заслужују помоћ!“

П. М.

Разговори у Сегедину

Дому народности у Сегедину. Општи заменик омбудсмана, задужена за народносна питања Ержебет Шандор Салаи, у пратњи својих колега, у већ поменутој народносној установи састала се са представницима народносних самоуправа и народносних цивилних организација које функционису на подручју жупаније.

Консултативним разговорима присуствовала је и Јелена Фаркаш Сеја, председница Самоуправе Срба у Се-

Она је своје негодовање изнела и

Она је своје негодовање изнела и

5. јула 1889. – Умро је српски писац Јаков Игњатовић, зачетник реализма у српској књижевности.

6. јула 1855. – Рођен је војвода Живојин Мишић, један од најбољих српских војсковођа. Командовао је операцијама у Колубарској бици у којој су Срби извојевали победу над Аустро-Угарском (1914) у Првом светском рату.

7. јула 1941. – У Србији је почео устанак против немачке окупације, под вођством комуниста.

7. јула 2000. – У Београду је умро југословенски композитор и музиколог Никола Херцигоња.

8. јула 2000. – У Београду је умро Константин Винавер, пијаниста, музиколог, оперски драматург и дугогодишњи директор Опере и

ВРЕМЕПЛОВ

Балета Народног позоришта у Београду.

9. јула 1984. – Умро је српски писац и дипломата Марко Ристић, истакнути теоретичар београдске надреалистичке групе и један од представника

модерне и авангарде у српској и југословенској књижевности између два светска рата.

9. јула 2000. – У Топли је умро принц Томилав Карађорђевић, син краља Александра I и брат краља Петра II. Његова сахрана 16. јула у породичној гробници на Опленцу окупиле је скоро целу породицу Карађорђевић, која је живела у иностранству од Другог светског рата. ■

Јаков Игњатовић

ВЕСТИ

Сарадња два града

Дани Новог Сада у Печују

У склопу Фестивала „Sétatér“, који је у Печују трајао од 7. до 17. јуна, организатори традиционалне културно-забавне и гастрономске манифестације, међу програме десетодневне приредбе уврстили су и „Дане Новог Сада у Печују.“

Била је то прилика да се становништво престонице Жупаније Барање упозна делићем културне лепезе будуће престонице Европске културе, наиме, Нови Сад ће се том ласкавом титулом дичити 2021. и већ пуном паром ради на промоцији и представљању својих културних понуда, потенцијала.

Фондација „Нови Сад 2021“ на Фестивал „Sétatér“ довела је истакнуте представнике музичке сцене војвођанске престонице. Првог дана, тј. 15. јуна, на слободној позорници, постављеној недалеко од катедрале Св. Петра и Павла, наступао је панонски поп бенд „Drum'n Zez“, представ-

ник алтернативне музике, који својом свирком, уметношћу промовише јединствен стил, фузију разноврсних музичких жанрова попут регија, попа, па чак и етно звукова, каракте-

ристичних за ово поднебље. Сутрадан, публика је могла да ужива у уметности музичара окупљених под именом „Милена Јанчурић Груп“, који састав се сматра једним од нај-

репрезентативнијих новосадске цез сцене.

Последњи дан фестивала, 17. јун, окупио је многобројне ватрене фанове народне музике, наиме, концерт Тамбурашког ансамбла „Зоруле“ био је гарант да ће тамбурашка музика стећи нове заљубљенике, симпатизере. Тако се и догодило, наиме, „Зоруле“ предвођен концерт-мајстором Зораном Бугарским Брицом приредио је незаборавни концерт, а на репертоару су се нашли шлагери традиционалне староградске, народне, варошке музике, уметничке обраде народних игара и песама за тамбурашке оркестре, композиције светских аутора, класичне музике, као и обраде евергрин и салонске анимир музике.

Предраг Мандић

Наступ Ансамбла „Зоруле“

Акција у Липови

Почело санирање штете

Никола Поповић

У Липови се пролетос, услед интензивних падавина, срушио зид порте месног српског православног храма. Страдао је источни део зида, дугачак 40 метара и 50 центиметара широк! Услед силних падавина, стара зидна ограда, која је иначе оновремено била подигнута без темеља, попустила је и на крају срушила се на комшијско двориште. Две трећине зида порте.

Локална самоуправа села Липове је одмах притекла у помоћ и за отклањање отпада, чишћење цигала обезбедила јавне раднике. Међутим, доста тога је остало... Нажалост, и остатак зида морао се срушити, а за отклањање рушевина машину је обезбедио Никола Поповић, председник Самоуправе Срба у Липови, који је уједно и члан већинске самоуправе.

Иако је он ових дана у руке добио документ у којем замољен стручњак, који је боравио на лицу места, нагла-

шава да се светиња и њена ужа околина (заједно са оградом) води као културно-историјски споменик под заштитом, ипак, према информацијама осигуравајуће друштво неће платити штету.

То је, свакако, лоша вест за Србе у Липови и уопште за Србе у Барањи па баш зато, Срби, пореклом из Липове и Печујско-барањско српско удружење одлучили су да иницирају добротворну акцију како би прикупили почетни капитал за покретање извођачких радова који би обухватили подизање зидне ограде порте светог храма.

Први корак биће организација добротворног бала 7. јула, приликом прославе храмовне славе Ивањдана, а организатори цео приход од улазница намениће у добротворне сврхе, тј. за изградњу нове ограде порте српске светиње у Липови.

П. М.

Фестивал краљице цвећа

Сириг у знаку руже

Сирижани су и ове године достојно прославили „краљицу цвећа“ – ружу. Учинили су то у склопу традиционалног фестивала, који сваке године организују, а ове године стигли су до јубиларног, двадесетог издања туристичке и културно-забавне манифестације. Фестивал руже у Сиригу – двадесети по реду – ове године приређен је од 22. до 24. јуна. И овај пут организатори традиционалне приредбе побринули су се да тродневни програм буде садржајан, прожет разним занимљивостима које се тичу ружа. Приликом културно-забавне манифестације, коју је посетило више хиљада људи, у суботу је приређен дефиле кочијама током којег је бачено безброј латица међу посетиоце. Многи су продефиловали кроз насеље, а међу њима били су и они који су тракторима, олдтајмерима, односно, фијакерима прошли кроз предграђе Сегедина.

Такође у суботу, приређени су и разни културно-забавни програми а учесник тродневног празника „краљице цвећа“, тога дана, били су и чланови дешчанског Културно-уметничког друштва „Банат“ који су извели „Игре из околине Ниша“, кореографије „Владичин Хан“ и „Димитровград“.

Док је трајао културни програм, ружа је нуђена и младима и старима, заинтересованима који су дошли да са Сирижанима заједно прославе ружу.

Празновање трновите, украсне биљке протекло је у знаку изложбе и сајма ружа, занимљивости у вези са овим цвећем и других културно-забавних догађаја. Током фестивалске манифестације, многобројни туристи су могли да погледају и месни српски православни храм.

П. М.

Књижевно вече у Сентандреји

КЊИЖЕВНОСТ

Промовисана преведена дела српских писаца

Сентандрејској публици су представљене књиге „Лондон, Помаз“ Петра Милошевића, „Воз савести“ Драгомира Дујмова, „Маузолеј“ Милана Степанова и раније преведено дело Предрага Степановића „Малоградске и друге приче“. Ове године је преведено још једно дело Петра Милошевића – роман „Ми же Сентандрејци“, а издавач је и овога пута била Радионица „Венцловић“ из Будимпеште, којом руководи овај писац.

Од књижевника чија су дела преведена, на промоцији су били присутни Петар Милошевић и Предраг Степановић, као и преводилац, Ержебет Степановић.

– Већ одавно смо планирали представљање наших књига преведених на мађарски језик у Сентандреји и, ево, сачекали смо да изађе и превод моје књиге *Ми же Сентандрејци*. Лепо је што се погодило да се промоција одржи последњег дана *Недеље књиге*, рекао је Петар Милошевић и додао:

– У ову библиотеку сам често долазио и овде радио, о Сентандреји сам доста писао, тако да на прикладном месту представљамо наша дела мађарским читаоцима.

Промоцију је отворила библиотекарка Ева Гајан, поздравивши књижевнике и госте. Вршилац дужности директора Културног и документационог центра Срба у Мађарској Милан Ђурић изразио је велико задовољство што је остварен пројекат издавања дела српских аутора на мађарском језику, као и због чињенице да ће књиге бити доступне и мађарским читаоцима у библиотекама и књижарама.

„Мађарским читаоцима ће се овако приближити део српске историје и културе. Пројекат је покренут у Радионици „Венцловић“, на иницијативу уредника Петра Милошевића, који је

У оквиру „Недеље књиге“, у жупанијској библиотеци „Бела Хамваш“ у Сентандреји, одржано је књижевно вече посвећено неколицини српских писаца из Мађарске, чија су дела на мађарски језик преведена на иницијативу и у реализацији Културног и документационог центра Срба у Мађарској

потом говорио о Радионици „Венцловић“:

– Сваку књигу краси венац, лого Радионице „Венцловић“, цртеж Гаврила Стефановића Венцловића, српског писца и преводиоца XVIII века из Сентандреје, по коме је, на иниција-

ли своја дела и прочитали неколико одломака. Тематика књиге „Малоградске и друге приче“ Предрага Степановића везује се за Мохач, његово место рођења.

– Радња у новелама није повезана. Новеле се баве различитим темама.

– Кад сам почео да припремам превод на мађарски, схватио сам зашто је књига баш тако написана. Пошто волим да се играм, мађарску верзију нисам превео, него сам књигу поново напишао, тако да се текстови мало разликују – рекао је аутор.

Промоцију књиге која је недавно изашла из штампе он је оставио за крај ове вечери, „не би ли се сетио ко је био последњи Србин у Сентандреји“. Да би написао овај текст, писац је морао много да истражује где се шта догодило, а пошто, по његовим речима, не пише документарне текстове, приказао је један фантастичан надреалистички свет. Корице књиге уметнички је осмислио и изradio Милан Ђурић према постојећим мотивима, који се појављују у романима.

У одсуству Милана Степанова, одломке из његовог романа прочитао је Милан Ђурић, а роман Драгомира Дујмова представила је Ева Гајан.

Када је реч о српским ауторима у Мађарској, подсетимо да је осим ових књига, на мађарски раније преведена и збирка поезије „Зрно лудоги“ Драгана Јаковљевића, ангажовањем самог аутора. Преводилац је био Јанош Сомора, а књига је објављена пре неколико година, у издању Културног и документационог центра Срба у Мађарској. Ово двојезично издање представљено је мађарској публици у више наврата, на иницијативу и у организацији појединих мађарских установа културе.

К. П.

Детаљ са промоције

тиву Стојана Вујичића, Радионица „Венцловић“ добила име. Она постоји већ десет година, од 2007. године, када је издала прву књигу, антологију младих српских песника из Мађарске под називом „Песма будилника.“

Књижевници су, затим, представи-

Повезује их чињеница да су у свакој новели догађаји аутентични, нема пуно имагинације – рекао је, између осталог, Степановић.

Петар Милошевић је истакао да се роман „Лондон Помаз“ појавио 1994. године и да га је брзо написао.

Оглазак омиљеној жишља Ловре

Петар Хранислав (1931–2018)

На српском православном гробљу у Ловри сахрањен је Петар Хранислав, дугогодишњи црквени и друштвени активиста, појац у ловранској српској цркви и скелеција на Дунаву, који је много година превозио становнике тог села на Чепелској ади

Постоји време када се рађа, постоји време када се умире, време смеха, време плача. Тако нам говори проповедник, а тако кажу и наша срца. Ловрани су се тако опростили од човека који се за живота успео уз све планине и ходочастио свим долинама, који је био дугогодишњи ловрански појац, председник Црквене општине у Ловри, доживотни члан Конзисторије Епархије будимске, носилац ордена Св. деспота Стефана Лазаревића, супруг, отац, деда, а пре свега узоран хришћанин.

Рођен је у Ловри, 15. августа 1931. године, где је и засновао породицу. Са супругом Јеленом је имао два сина, Слободана и Николу, а потом унучад и праунучад. Радио је дуго година као скелеција на ловранској

ВЈЕЧНАЈА ПАМЈАТ

скели, али ће остати упамћен и као врхунски појац при ловранском српском храму, као човек који је волео људе, музику и дружење. На прослави 300. годишњице ловранског храма, епископ будимски Лукијан одликовао га је орденом Св. деспота Стефана Лазаревића, за дугогодишњи несебичан труд, рад и залагање као председник Црквене општине, као и за ревносно залагање као појац што се трудио да пренесе и на млађи нараштај.

Петар Хранислав је сахрањен на месном гробљу у својој родној Ловри, са вером и надом у Васкрсење и живот вечни. Окупило се много народа да га испрати на последњи пут, а опело је служио епископ Лукијан, уз саслужење монаштва и свештенства будимског намесништва. Од покојника се у свом говору опростио протереј Павле Каплан, парох сегедински, следећим речима: „Над његовим одром слободно можемо поновити речи Апостола Павла: Дobar рат ратовах, трку заврших, веру сачувах. Са том истом вером и ми се данас опраштамо од њега.“

Вјечнаја памјат.

Деспод Савић

ИСТОРИОГРАФИЈА

Ко је био Светозар Давидов?

Аустријски генерал, угарски племић и српски родољуб

Деценијама већ највишим делом иланџанског гробља и ноћу светлуца црни споменик који изгледа одудара од сличних обележја у Банату. На белегу је порука: „Споменик подиже благодарни син Светозар Давидов, племић од Иланџе, царски и краљевски генерал“. Испод овог обележја почивају Воја Давидов, царски и краљевски официр, преминуо у 82. години (1894) и супруга му Наталија која се упокојила 1899. у 86. години – родитељи иланџанског племића.

– Мештани годинама покушавају да утврде где је преминуо и сахрањен њихов племић и генерал Давидов,

Мештани Иланџе, у Банату, годинама покушавају да утврде где је преминуо и сахрањен њихов суграђанин, мађарски племић, генерал и политичар Светозар Давидов, први председник збора Српског националног већа у Темишвару

Мештани Иланџе верују да би поводом обележавања стогодишњице припајања Војводине Србији, могао да се појави и податак који би после једног века решио загонетку о „последњој адреси“ и вечном коначишту племића од Иланџе. Тада би покренули и иницијативу да се у њиховом месту обележи сећање на Давидова јер је он у своју аристократску титулу уградио и име свог завичаја...

У ратном архиву у Бечу и националном мађарском архиву у Будимпешти чувају се документа о иланџанском генералу. За војне заслуге Давидов је добио шест важних одликовања, а одлуком цара увршћен је у мађарску аристократију, по одлуци цара Фрање Јосифа. Тада свом имену додаје титулу „од Иланџе“. Пред Први светски рат из Беча се сели у Темишвар.

– Светозар Давидов је највећи део свог живота провео у градовима широм дунавске монархије, далеко од малог села из којег је потекао. Утолико је дирљивија његова одлука да свом имену и племићкој титули да име родног села и тако трајно сачува успомену о свом пореклу – закључује Милорад Живојино.

Светозар Давидов

МАЛО ПОДАТАКА О ГЕНЕРАЛУ

Од 1774. године је Иланџа, родно место Светозара Давидова, припадала Илирско-граничарској регименти, а од 1776. Немачко-банатској регименти (па све до 1845. године када је додељена Српској граничарској регименти. У Иланџи је око средине XIX века службовао и умро царски и краљевски официр Војин Давидов (умро крајем 1894). Његов син Светозар Давидов од кадета 14. граничарског пешадијског пука, напредовао је до генерала. Истовремено је постао 12. септембра 1900. године и мађарски племић (немеш) са предикатом „од Иланџе“, по свом родном месту. Давидов је дуго након одласка у пензију живео са супругом Софијом у Бечу, пред Први светски рат прешао у Темишвар. Племић иланџански је 1918. године изабран за председника Збора проширеног Српског националног већа у Темишвару, које је донело одлуку о присаједињењу Баната новој југословенској краљевини.

Споменик Светозаревим родитељима, на гробљу у Иланџи

– А, о његовом приватном животу сазнали смо највише из сведочења Панчевца Стевана Кавића, које смо објавили у монографији – каже Милорад Живојино.

„Посетио сам га 1916. или 1917. у његовој кући у Темишвару која је изгледала као мала вила“, говорио је Кавић. „Већ је имао чин пуковника и титулу фон. Био је у друштву своје жене Софије (или Еме). Још као поручник хтео је да се ожени њоме, али је она била из сиромашне породице и није могла да положи потребну кауцију. Разишли су се, Давидов је са својом региментом отишао према Галицији, а његова изабраница у васпитни завод за девојке, где је предавала музику. Љубав је, међутим, надживела деценије раздвојености и њих двоје су се венчали у позним годинама. Вероватно је то био разлог што Давидов за собом није оставио потомке.“

Приликом једне послетратне посете Милоша Црњанског селу у ком је рођен његов отац, велики писац се, према сведочењу гробарке Ковиљке Николић, задржао само у капели своје породице и код споменика Давидових. Распи-

тивао се да ли га неко одржава и да ли зна нешто о племићу.

– Славни писац тада није добио одговор, али је нас подстакао на узбудљиву потрагу – наводи Милорад Живојино. ■

НА ЧЕЛУ ПРВОГ СРПСКОГ НАРОДНОГ ВЕЋА У УГАРСКОЈ

Народна већа су оснивана на територији Аустро-Угарске током новембра 1918. године, са циљем да се убрза ослобођење и уједињење српског народа. У Темишвару је 31. октобра 1918. године формирано Српско народно веће, чији је председник био генерал и племић Светозар Давидов. Српско народно веће у Темишвару било је први орган власти српског народа на територији Угарске. Темишвар је био привредни и политички центар Баната. Колико је овај град за Србе био значајан у историји најбоље показује то што је био изабран да се у њему одржи Сабор 1790. године и да је био центар Српског Војводства и Тамишког Баната (1849–1860. године).

дов – каже Златомир Грубанов, председник Месне заједнице Иланџа.

То није пошло за руком ни ауторима монографије о Иланџи, који су објавили животну причу Светозара Давидова. Милорад и Драгослав Живојино и Ранко Стојимиров добили су податке из војних и цивилних архива Беча, Пеште и Темишвара.

– Последњи аутентичан траг о овом племићу и генералу потиче из документа о темишварској српској заједници с краја 1918. године – прича нам Грубанов. – После Првог светског рата, 31. октобра 1918. године, генерал Давидов је акламацијом изабран за председника збора Српског националног већа у Темишвару које је одлучило о припајању банатских Срба Краљевини Србији, у оквиру присаједињења Баната, Барање и Бачке. Давидов је са супругом Софијом тада живео у Темишвару.

Темишвар, почетком XX века

Српски добровољци из Мађарске у Великом рату (23)

ФЕЉТОН

Вести о пребацивању српских добровољаца на Солунски фронт

„Доносим вам одличне вијести!”, рече видно узбуђен потпоручник Радивој Кашанин. „Сад сам баш чуо да је ђенерал Живковић са највишег мјеста добио наређење да се Друга дивизија спрема, јер ће ускоро бити пребацита на Солунски фронт!”

У животу добровољаца ипак није било све само чемер и тешка туга. Мита Мириловић и Кузман Нешић заљубише се у лепе Етулејанке. Миша Ђатић је почео да свира на руској гармошки, док је Иван Вујков, љубитељ коња, највише времена проводио у селу код гагауских газди. Комуникација је текла на мешавитом руско-српском језику.

Гагаузи беху питом и побожан народ. Увече би се окупљали испред кућа, поседали на ниске клупице и причали о догађајима у селу и свету. Жарка је све то подсећало на родну Ловру, на омиљене, бескрајне диване који су чинили веома важан, неизоставни део ловранских вечери и ноћи.

Прође и Преображење Господње. У селу почеше да се нижу свадбе. Гагаузи су радо позивали српске добровољце у госте и на славље. Жарку се посебно допадоше њихови свадбени обичаји. Када би се младожења са невестом и сватовском поворком појавио испред широм отворене капије своје куће, укућани би их дочекали са песмом и игром. Загрми велики тапан, зазвечаше таламбаси, засвира-

Генерал Михаило Живковић

ше фруле и дворедне тулске хармонике. Младожења је достојанствено стајао са запаљеном свећом у руци,

невеста је, пак, тик до њега, у светло плавој халини, са белим велом и нискама старих дуката, чврсто држала икону Богородице. У дворишту је младожењина мајка са три запаљене свеће забодене у плетени славски колач три пута обилазила младенце, док су жене певале обредне песме. Ђувегија и млада поново отпише гутљај вина из цвећем украшеног бардака и узеше парче одломљеног колача. Тада би сватови кренули у цркву, а оданде се враћали у младожењину авлију, где се играло, јело и пило све до ситних ноћних сати.

Ватрена народна игра Гагауза највише је подсећала на бугарско оро. Жарко се заједно са својим саборцима ухватио у коло и раздрагано играо са лепим плавооким гагауским девојкама.

– Брате, Стевко, вид’ ти ове Гагаускиње, замало све имају сребрнасте очи – примети Жарко Ристов.

– Не се лудати! Како сребрнасте? – чудило се Стевко Видак.

– Па, кад ти кажем. Сребрнасте, субито! Погледај ји мало боље! – уверавао га је Ристов.

– Имадеш право, Жарко! Сикирицу му његову, стварно сребрне очи им’у! – примети Миша Ђатић.

– Света Божја истина! – добаци Туна Ижипац.

– Нигди так’е оче до сад још нисам видио! – надовеза се Иван Вујков.

Задихан приђе им потпоручник Радивој Кашанин, ордонанс Првог пешадијског пука.

– Доносим вам одличне вијести! – рече видно узбуђен. – Сад сам баш чуо да је ђенерал Михаило Живковић са највишег мјеста добио наређење да се Друга дивизија спрема, јер ће ускоро бити пребацита на Солунски фронт!

– Да л’ је могуће? – забезекнуто изусту Мита Мириловић.

– Јесте, могуће је! Ал’ о томе ником ни ријечи. Јесте л’ чули? Ко ријеч изусту, оде му глава! – припрети Кашанин, ордонанс Првог пешадијског пука.

– Не брините, господине потпоручниче! – кликнуше сви у глас. (...)

Драгомир Дујмов

Породично саветовалиште

ЖИВОТНИ СТИЛ

Вечито питање међу партнерима: ко троши, а ко плаћа?

Новац може да доведе однос партнера у несклад моћи и немоћи, по принципу: ко више зарађује, он одлучује. Различит однос према новцу уништи више брака него што то учини превара, а истраживања показују да се тек сваки седми пар не свађа због пара

Истраживања показују да смо у 70 одсто случајева у браку са особом која на новац гледа другачије од нас. Да ли је за успех брака нужно да гледамо исто на новац? Можемо ли да очекујемо да ће трошација одједном постати штедљив или је боље да га прихватимо као таквог? Како да помиримо различитости у овој сфери живота?

Однос према новцу и начин на који пар води финансије може представљати једну од највећих проба брачног односа, истиче Александра Рачић, породични психотерапеут и социјални радник Градског центра за социјални рад. Према речима психотерапеута проблем често настаје око тога како се и због чега троши новац.

– Чињеница је да новац трошимо у складу са својим системом вредности, тако да проблем настаје кад се боримо за оно што ми желимо, а занемаримо партнерове жеље. Један партнер може да буде фокусиран на

тренутне потребе, док други мисли стратешки, што може да доведе до непресушних извора неразумевања и свађа – каже психотерапеут.

Многи су се уверили у тачност изреке „где беда куца на врата, љубав

се осећа као жртва у плану који му је наметнут, а о томе није спреман или нема простора да се отворено разговара, партнерство може да буде доведено у ризик. Партнерство је однос једнаких, а поље новца може

излази кроз прозор”. Александра Рачић примећује да парови који имају мање финансијских проблема доживљавају мање изазовне ситуације у овом смислу и могу више да се фокусирају на свој однос.

– Добро је оно решење које неће угрозити партнерство. Уколико договор није фер, односно један партнер

довести однос у дисбаланс моћи и немоћи, ко је моћнији у односу кроз поље новца, ко више зарађује, он одлучује. Потребно је наћи баланс у односу у коме се оба партнера осећају добро. Отворен и искрен разговор партнера увек је лековит. Ако не разговарате о новцу, значи да ни о другим стварима не разговарате до-

вољно озбиљно – примећује Рачићева.

Једно од питања које се поставља је да ли у браку треба да имамо заједнички рачун или да свака страна буде свој „министар” финансија. Једни заговарају прву опцију истичући да у браку нема поделе на моје-твоје, док други истичу да је лични новац важан да се не бисмо осећали лоше кад пожелимо нешто себи да купимо или кад пазаримо поклоне. Мера између заједничког и личног кад су у питању финансије, али и други аспекти живота, стално се проналази и преиспитује у браку, истиче Драгана Опачић породични психотерапеут из Градског центра за социјални рад.

– Партнери деле живот па је важно да заједно одређују приоритете у вези са руковођењем новцем. То не значи да наше личне жеље и потребе треба потпуно угушити јер ће и то угрозити однос

ако се дешава у дужем временском периоду. Договорите се око плаћања рачуна, трошкова за храну. Избегавајте однос у ком један од партнера улази у улогу родитеља, а други детета. Разговарајте о својим жељама и износу потребном за властите месечне трошкове. Договорите штедњу ако је могућа – каже Опачићева. ■

НЕВЕН

Програм у Српској школи у Будимпешти

Уз последње звоно у овој школској години

У будимпештанској Српској основној школи „Никола Тесла“ свечано опраштање ученика осмог разреда приређено је 14. јуна. На челу ученика осмог разреда била је разредна старешина, професорка Марина Ремели, у друштво професорке Изабеле Борза. Седмаци су са својом разредном, професорком Зорицом Јурковић Ембер, увелико допринели како би се што више улепшала школска свечаност. Украшен је ходник и наставничка зборница, где је ове године приређена церемонија опраштања осмака. Главну декорацију са ликом Николе Тесле урадила је професорка Изабела Борза.

Слављеници су обишли школске ходнике, где су провели дане детињства. Затим су појединачно, у пратњи ученика седмог разреда, на црвеном тепиху допраћени до сцене где су заузели своја места. Цео програм је осмишљен у стилу „Тесла шоу“. На самом почетку програма седмакиње су као „Прити герлс“ извеле модерни плес. У улози наратора нашао се Петар Симић. Лена Ембер је отпевала песму „Кад смо били млади“ на енглеском језику, а после ње следила је додела награда „Теслиних звезда“. Опрштајни говор ученика седмог разреда прочитали су Бранка Ћосић, на мађарском, и Даниел Седлачек, на српском језику. У име слављеника говориле су Зора Јеленчић на мађарском и Миња Добрић на српском језику. Слављенике је поздравила директорка школе др Јованка Ластич.

„Као што неко пре мене рече, још

једна генерација одлази. Познати смо као породично опредељена школа, па је ово за нас један веома емотиван догађај. Ја сам убеђена да је ово ге-

њаш Шошић Ковач, Марко Перјеша за осмогодшње школовање у будимпештанској Српској основној школи. Специјалне награде за поједине ак-

нерација, као и све претходне, изузетно талентована, паметна, лепа, и да пред њом стоји светла будућност. Пошто ће већина њих остати код нас, ми ћемо тачно моћи да пратимо ко ће како израсти из једне чауре у прелепог лептира“, нагласила је директорка школе.

Затим је, по препоруци разредног старешине, професорке Марине Ремели, уручила дипломе и награде. Анђела Вукмир, Марина Блечић, Андрија Моштрокол, Кристина Лајко, Александра Секулић награђени су за одлично учење и примерно владање, а Енола Тришић, Зора Јеленчић, Ма-

тивности добили су Миња Добрић, Марко Штулић и Катарина Гарабандић.

У Српској основној школи и гимназији „Никола Тесла“ 2017/2018 школска година је приведена крају у петак, 15. јуна. Свечано затварање школске године приређено је на школском дворишту. После интонације српске и мађарске химне уследиле су рецитације на мађарском и српском језику у извођењу Радмиле Вуковић, ученице 3. разреда, и Емеше Бајор, ученице 2. разреда.

Директорка Ластич се у свом кратком обраћању захвалила свима на

стрпљењу због извођења радова и обећала да ће следећа школска година бити неупоредиво лакша и пријатнија. Затим је говорила о томе да је у први разред основне школе уписано 18 ђака, а четири одељења деветих разреда гимназије похађаће 104

ученика. У забавиште је поново уписан велики број малишана. При завршетку своје беседе је свим ученицима пожелела пријатан летњи распуст.

На самом крају, школски хор је под диригентском палицом професорке Оливере Мунишић отпевао популарну песму „Волим осмех твој“. Соло је певао Павле Булатовић, ученик 11.б разреда.

Одмах затим, по одељењима су подељена сведочанства и уручене похвалнице, дипломе и захвалнице, првенствено за добро учење и примерно владање, али и за друге активности.

Драгомир Дујмов

Змајеве деце игре у Батањи

Прегршт позитивних вибрација

Да ће четрнаести јун бити изузетан дан за Српску основну школу и забавиште у Батањи, било је јасно већ онога момента када су пристигли несвакидашњи гости, доносиоци са собом „Змајеве деце игре“. Гости су били: Милица Дондур, Душица Мариновић, Санела Милошевић, Ивана Панчић, Тереза Фигурија, Ева Феде, Бранимир Росић и Александар Мишков.

У пријатној, пријатељској атмосфери, уз свесрдну подршку најмлађих, презентовани су сегменти пројеката које „Змајеве деце игре“ са успехом реализују већ деценијама. Санела Милошевић, глумица, луткарка и редитељ и Ивана Панчић, глумица за најмлађе, одиграле су луткарску представу „Језички бонтон“. Тереза Фигурија, глумица Новосадског позоришта и позоришни педагог, одржала је необичне часове књижевности, интерпретирајући и анализирајући са старијим ученицима поезију мађарских и српских аутора за децу и младе. Ева Феде, уметница и врсни ликовни педагог приредила је неколико сликарских радионица, а потом и поставила изложбу радова који су у њима настали.

Композитор и музички извођач, Бранимир Росић, омиљен је међу децом свих узраста. Знају га по сјај-

ном музичком изразу, допадљивим композицијама за децу и успешној интеракцији којом резултирају сви његови наступи. За све присутне, у шармантном дворишту батањске школе, одржао је концерт деце, али и популарне музике за све генерације, на којем су сви плесали у свом ритму. Званични фотограф Змајевих

дечјих игара, Александар Мишков, сачинио је одличну фотодокументацију. Координатори програма у Батањи су биле Милица Дондур и Душица Мариновић.

Под менторством професора, глумца, музичких и ликовних уметника, деца и ученици су били директно укључени у све понуђене аспекте ре-

флектовања литературе за децу и младе.

Замољена да прокоментарише ову посету и пренесе нам своје утиске које је са собом понела, глумица Тереза Фигурија каже следеће:

„После посете вашој дивној школи, утисци се још увек слежу. И то све утисци позитивни, који маме осмех. Та ведрина, отвореност и комуникативност и деце и професора, жеља за новим, жеља за учењем, фасцинирали су ме од првог тренутка. Хвала вам свима на томе!“

Читав овај програм пратила је и изложба радова илустратора Младена Анђелковића, који живи и ради у Зрењанину. Од 2000. године професионално се бави илустровањем књига и уџбеника, а сарађивао је са многим писцима и издавачким кућама у земљи и региону.

Пројекат је финансирао Министарство за људске ресурсе (ЕММ) и Фондација министарства за људске ресурсе Републике Мађарске (ЕМЕТ). Фотографија која прати текст, ауторски је рад Александра Мишкова, званичног фотографа „Змајевих дечјих игара.“

Сања Ковачевић

Српска православна црквена општина у Липови,
Самоуправа Срба у Липови и Печујско-барањско српско
удружење, срдечно вас позивају на

ДАН СРПСКЕ КУЛТУРЕ И НАСЛЕЂА У ЖУПАНИЈИ БАРАЊА

Липова, 7. јула 2018. године

Програм:

10.00 ч. – Света литургија у месној српској православној цркви, поводом храмове славе Ивањдана
16.00 ч. – Српске цркве у Барањи – отварање фото-изложбе Стевана Поповића (Клуб центра за негу, Ифјушаг ул. 1/б)
17.00 ч. – Приказ едиције „Барањске свеске“
18.00 ч. – Добротворни бал уз музику Оркестра „Бачки тамбураши из Суботице“ (Дом омладине, Ифјушаг ул. 1)

Суфинансијери: Културни и документациони центар Срба у Мађарској и Самоуправа Срба Нове Пеште

ПОКЛОНИЧКА ПУТОВАЊА ИЗ СЕГЕДИНА

Сегединска месна српска заједница и Сегединска српска народносна самоуправа, 7. јула 2018. године организују поклоничко путовање у Липову, на прославу Ивањдана, а 15. јула у манастир Грабовац, на Петровдански сабор.

Пријаве за путовања се врше уплатом учешћа у износу од 1000 форинти по особи, код Боривоја Руса (тел: 06 70 451 4234) и Јелене Фаркаш Сеје (тел: 06 70 234 3235). Рокови за пријављивање: 24. јун 2018. за Липову и 2. јул 2018. за Грабовац.
Срдечно очекујемо све заинтересоване!

Вас и вашу породицу срдечно позивамо на традиционални четврти по реду Дан народности и

ИЛИНДАНСКУ ПРОСЛАВУ У СТОНОМ БЕОГРАДУ

У недељу, 8. јула 2018. године

Прослава почиње у 10 часова богослужењем и освећењем колача и кољива. Наставља се у 15 сати, у српској цркви у Стоном Београду, вечерњим богослужењем и обиласком цркве

Програм:

Од 9:00 ч. – Продаја рукотворина у дворишту цркве
Од 14:00 ч. – Играоница за децу са клоном и луткарском представом
Од 15:00 ч. – Вечерње
Од 15:20 ч. – Отварање Дана народности
Од 15:30 ч. – Наступају фолклорни ансамбли грчке, немачке, ромске, српске народности, следи игранка

Целог дана у црквеном дворишту за послужење ће се бринути ресторан „Вендегаро“

Место одржавања: српска црква и њено двориште, Стони Београд, Рацка улица бр. 16 (Шканзен)

Организација: Српска самоуправа у Стоном Београду и удружење М-АРТ

ИНФОРМАЦИЈА ЗА УЧЕСНИКЕ ВЕРОНАУЧНОГ КАМПА

Двадесет шести Веронаучни камп, чији је организатор Епархија будимска, биће одржан у Шиклошу и Харкању од 9. до 15. јула ове године. Сви учесници су обавезни да стигну 9. јула између 10 и 11 часова, на адресу: 7817 Харкањ, Улица Светог Иштвана 50-52.
Завршница кампа биће уприличена 15. јула, у манастиру Грабовац. После ручка, око 14 часова, деца ће бити слободна и родитељи их могу одвести кућама.

Телефон за све информације: +36 30 528 3030

Управа Веронаучног кампа

„ИСТЕР ДАНИ“ У СЕНТАНДРЕЈИ

21. јула од 22.00 ч.
Концерт састава „Gića Partyzans Brass Band“
Duna korzó, Szentendre

22. јула од 16.30 до 18.00 ч.
Шетња Сентандрејом
„Траговима сентандрејских Срба“
Полазак испред Torurinform-a, Dumtsa Jenő utca 22.

22. јула од 19.00 ч.
Концерт Ансамбла „Вујичић“
Duna korzó, Szentendre

28. Фестивал народних игара у Сеједину

ВЕЧЕ НАРОДНИХ ИГАРА У ДЕСЦИ

6. јула 2018. од 18.00 ч.
Сеоска кућа у Десци

Учествују:
КУД „Железничар“ из Краљева
КУД „Кочо Рацин“ из Скопља
Улаз је бесплатан!

ИВАЊДАНСКИ ОБИЧАЈИ У КАЛАЗУ

7. јула 2018. од 19.00 до 22.00 ч.

Kós Károly Művelődési Ház és Könyvtár
Budakalász, Szentendrei út 9.

После програма – игранка!
Улаз је бесплатан!

Организатор: КУД „Рузмарин“

РАСПОРЕД БОГОСЛУЖЕЊА

7.07.	Св. Литургија	– у 10.00 ч. (Ивањдан)
7.07.	Вечерње	– у 18.00 ч.
8.07.	Св. Литургија	– у 10.00 ч.
22.07.	Св. Литургија	– у 10.00 ч.
29.07.	Св. Литургија	– у 10.00 ч.
05.08.	Св. Литургија	– у 10.00 ч.
12.08.	Св. Литургија	– у 10.00 ч.
25.08.	Вечерње	– у 18.00 ч.
26.08.	Св. Литургија	– у 10.00 ч.

Јутрење се служи свакодневно у 7.30 ч. изузев недеље и празника!

Информације за рубрику „Инфо“
шаљите на адресу: info.snnovine@freemail.hu
Телефон: +36 30 273 3399

ИНФО СЕРВИС

XXIII ФЕСТИВАЛ РИБЉЕ ЧОРБЕ У БАЈИ

Од 12. до 15. јула 2018.

12. јули – четвртак:
18.00 ч. – Фолклорни гала програм: поред бројних културно-уметничких друштава, наступају и КУД „Весели Сантовчани“ и оркестар „Бабра“

13. јули – петак:
18.00 ч. – Концерт Оркестра „Забавна индустрија“

14. јули – субота:
18.00 ч. – Концерт Тамбурашког оркестра „Бачка“

Друштво уметника „Светионик“ из Нишарастисује конкурс

ЗА НАЈЛЕПШУ ПЕСМУ И ПРИЧУ ПОД НАСЛОВОМ „ИМАМ СЛОБОДУ“

На конкурс је потребно послати до три необављене песме, или три приче, у три примерка, откуцаних на рачунару или куцаћој машини. Дужина песме и приче је неограничена. Радове слати под шифром. Један аутор може имати само једну шифру за све радове. Решење шифре и подаци о аутору: име и презиме, адреса, број телефона и маил достављају се у посебној, затвореној коверти. Радове могу слати сви аутори из региона на свом матерњем језику (уз превод на српски језик).

Рок за слање радова је 20. јул 2018. године. Одабрани радови биће штампани у зборнику „Светионик“. Биће изабран најбољи од најбољих, који стиче право на штампање самосталне књиге и промоцију, као првонаграђени.

Радове слати на адресу: Друштво уметника „Светионик“, Ул. Новице Жигића Боже бр. 15, 18000 Ниш – са знаком: ЗА КОНКУРС. Такође, радове под шифром можете слати и путем имејла, на адресу konkurs.svetionik@gmail.com, а засебан мејл са разрешењем шифре на адресу resenja.svetionik@gmail.com.

Резултати конкурса биће објављени 1. августа 2018. године на страници Друштва уметника „Светионик“, док ће одабрани бити обавештени и лично. Промоција зборника биће одржана крајем августа.

Додатне информације можете добити позивом на број +381637003010, и на имејл du.svetionik@gmail.com.

„СЛАВОВЕНЧАЊЕ ОТАЧАСТВА“

Удружење „Перо Крушевца“ у сарадњи са Епархијом крушевачком и с благословом епископа крушевачког Давида, расписује конкурс за зборник радова на тему: „Славовенчање отачаства“ („Земља предака овенчана славом“).

Позивамо све заинтересоване ауторе да шаљу песме и фотографије уз своју краћу биографију, на имејл адресу: udruzenjeperokrusevac@gmail.com

Тема обухвата страдање српског народа кроз време, жртву и вечну славу наших предака, у чију част овај зборник настаје. Радове можете слати до 20. јула 2018. године.

КОНЦЕРТ ОРКЕСТРА „ШЕНДЕРГЕ“

22. јула 2018. од 20.00 ч.

Будимпештански Мост слободе
Szabadság híd

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ
СРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ✦ Издавач: Канцеларија Самоуправе Срба у Мађарској ✦ За издавача: др Јадранка Гергев ✦ Главни и одговорни уредник: др Драган Јаковљевић ✦ На захтев издавача листа, уредништво не лектурише текстове појединих аутора из Мађарске, што значи да одговорност за стил, језик и објављене чињенице преузима аутор. ✦ Финансијер: Министарство за људске ресурсе Мађарске (Emberi Erőforrások Minisztériuma) ✦ Фоторепортер: Иван Јакшић ✦ Седиште редакције: Nagymező u. 49, 1065 Budapest ✦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat Hivatala, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ✦ Имејл уредништва: snnbudimpesta@gmail.com ✦ Web: www.snnovine.com ✦ Графички прелом листи: Карољ Сабо ✦ За штампарију Alfa Press Design Kft: Ференц Ибош ✦ Текстуралне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ✦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ✦ HU ISSN 2061–0238

СЕЋАЊА

Видовданске свечаности у Будимпешти и Сентандреји

Речи Светог кнеза Лазара актуелне и данас

Програмима у Будимпешти и Сентандреји, евоциране су успомене на косовске јунаке и Светог кнеза Лазара. Била је то прилика за подсећање на преломне тренутке српске историје, који су касније довели до масовних сеоба српског становништва на север

У северним крајевима Мађарске, Видовдан се традиционално обележава низом програма, па је тако било и ове године. На дан чувене Косовске битке, у Свечаној сали Текелијанума присутне је поздравио Борислав Рус, председник Српске самоуправе у Будимпешти. Скупу су, поред осталих, присуствовали и Вера Пејић Сутор, председница Самоуправе Срба у Мађарској и Љубомир Алексов, представник српске мањине у Мађарском парламенту.

Затим је започео рецитаторски Видовдански маратон, у којем су учествовали глумци Српског позоришта у Мађарској Ратко Краљевић, Јосип Маториц, Бранимир Ђорђевић, Лидија Стевановић и Митар Кркељић. Маратон је, иначе, као караван узастопце пратио видовданске програме током целог дана. Тачно у 10 часова, у српском православном храму Светог великомученика Георгија служена је Света литургија, као и помен Светом кнезу Лазару и косовским српским мученицима, који су положили своје животе на олтар одбране хришћанске Европе.

присећамо Косовског боја и косовских јунака и мученика, окупљамо се да бисмо се сећали и да бисмо водили дијалог. Не само унутрашњи, или онај из дневних потреба, него јавни дијалог, дијалог са временом, са прошлосту, нашом историјом. Има у календару дана који су посебно погодни за тај дијалог. То су упоришне тачке из којих се отвара поглед на читаве епохе, то су датуми који у том дијалогу не постављају само питања, него и нуде одговоре уколико нам је слух исправан", рекао је, поред осталог, Ластиф.

Потом је Видовданска прослава настављена у Сентандреји. У 16.30 код бисте кнеза Лазара, у башти владичанског двора, такође су положени

гањем венаца код спомен крста цара Лазара. На том месту је, одмах после Велике сеобе под вођством патријарха Арсенија Чарнојевића, подигнута црква брвнара посвећена Светом

позив. О досадашњем раду, делатности и успесима хора „Свети Георгије“ говорио је Митар Кркељић. На крају се, уз букет цвећа, хору захвалио и Борислав Рус, главни организатор

Богослужење у Сентандреји

Том приликом чинодејствовали су о. Зоран Остојић и ђакон Зоран Живић. Својим појањем, Свету литургију је улепшао хор „Свети великомученик Георгије“ из Бечеје, под управом Сенке Јовановић. Хор је у Будимпешту стигао у пратњи о. Јована Кезмана, пароха србобранског.

Будимпештански парох о. Зоран Остојић је у свом говору указао на важност обележавања Видовдана и на молебан за душу упокојених војника и војсковођа од Косова па све до данас. На крају службе Божје одржан је парастос за погинуле српске страдалнике.

По устаљеном обичају, код спомен-плоче посвећене деспоту Стефану Лазаревићу која у Будимској тврђави краси бившу палату српског владара, положени су венци, а одржан је и пригодни програм. Најпре су часни оци одржали молебан, а потом су драмски уметници казивали стихове, док је бечејски хор својим појањем украсио пригодну свечаност. Испред спомен-обележја са ликом деспота Стефана Лазаревића, беседу је прочитао Пера Ластиф, директор Српског института.

„Поводом Видовдана, дана када се

венци. Овде је поздравну реч одржао Борислав Рус. Потом су уследили стихови и текстови који се везују за Ви-

Меморијални сусрет у Будиму

довдан и за кнеза Лазара. У рециталу су, сем наших драмских уметника, учествовали Борислав Рус и Пера Ластиф.

Одмах затим, у Саборном храму служено је вечерње, уз појање бечејског хора. Овом приликом чинодејствовао је месни парох о. Војислав Галић. Прослава је настављена пола-

Српска црква у Будимпешти

Луки у којој су биле чуване мошти кнеза Лазара Хребељановића. Овде је у присуству великог броја Срба из Сентандреје и околних места о. Војислав Галић одржао молебан за покоје кнеза Лазара и косовских јунака. Затим су драмски уметници наставили Видовдански рецитаторски маратон.

У сентандрејском Саборном храму посвећеном Упокојењу пресвете Богородице, од 18 сати је отпочео видовдански концерт црквеног хора „Свети великомученик Георгије“ из Бечеја. Поред духовних песама извођене су и модерније, родољубиве,

Видовданске свечаности.

Хористи су потом прешли у наш Музеј где их је поздравио Коста Вуковић, кустос Српске црквеноуметничке збирке Епархије будимске, уједно и председник Српске самоуправе у Сентандреји. Он је гостима приказао сву красоту експоната нашег богатог и лепо опремљеног музеја.

Организатори овогодишње Видовданске прославе били су Српска самоуправа у Будимпешти, Српско позориште у Мађарској, Српска самоуправа у Сентандреји, Удружење „Српски форум“, Српски културни клуб у Будимпешти, Српски клуб у Сентан-

дреји, Српски институт, српске мањинске самоуправе XIV и XIX кварта Будимпеште у сарадњи са Епархијом будимском. Покровитељ је била Самоуправа Срба у Мађарској, а финансијску помоћ пружили су Министарство за људске ресурсе и Самоуправа Срба у Мађарској.

Драгомир Дујмов